

Försvarsdepartementet

**Remiss av betänkandet Ett stärkt skydd för
civilbefolkningen vid höjd beredskap (SOU 2022:57) - ert
dnr Fö2023/00074**

Utifrån de intressen domstolen har att beakta har förvaltningsrätten inte något att invända mot de förslag som presenteras. De överväganden förvaltningsrätten gjort framgår nedan.

Beslut om byggande av nya skyddsrum

I betänkandet behandlas följande i avsnitt 6.3.3. Nyproduktion av skyddsrum:

”Det är kommunen som bestämmer om markanvändningen inom kommunen, och som enligt plan- och bygglagen ansvarar för planering av bebyggelse inom kommunen.²⁵ Med beaktande bl.a. av detta och antalet ärenden där nybyggnation av skyddsrum kan aktualiseras framöver kan det övervägas om kommunerna borde få uppgiften att ansvara för beslut om i vilka byggnader inom kommunen som skyddsrum ska uppföras utifrån den planering som MSB har tagit fram. Utredningens bedömning är att nyproduktionen av skyddsrum kommer ske stegvis och i förhållandevis begränsad utsträckning. Vidare förutsätter beslut om byggande av skyddsrum särskild kompetens och en övergripande bild av skyddet för civilbefolkningen. Beslut om byggande av skyddsrum förutsätter också

prioriteringar och att det finns tillgängliga statliga medel. Utredningen bedömer därför att MSB även framöver bör ansvara för att i enskilda fall besluta om byggande av skyddsrum.”

Vad gäller överklagande av sådana beslut behålls att beslut av MSB om skyddsrum i samband med nybyggnation även fortsättningsvis överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Utifrån förslaget att MSB även framöver ansvarar för att i enskilda fall besluta om byggande av nya skyddsrum, har förvaltningsrätten inte några synpunkter på att sådana beslut kan överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Möjligen, om kommunerna skulle få uppgiften att ansvara för besluten, kunde en annan besvärsordning övervägas, en som stämde bättre överens med vad som idag gäller för kommunens beslut om lov och förhandsbesked enligt PBL. En besvärsordning bör dock stämma överens med den som föreslås för skyddade utrymmen.

Skyddade utrymmen

Ett nytt system med skyddade utrymmen ska införas enligt förslaget. Enligt utredningen är det angeläget att systemet utformas på ett flexibelt sätt för att fördelarna med sådana utrymmen ska kunna tas tillvara. Skyddade utrymmen bör enligt utredningen därför inte heller detaljregleras på samma sätt som skyddsrum. Utredningen medger att man inte har en tillräcklig bild över vilka utrymmen som finns och som skulle kunna komma i fråga. Enligt utredningens uppfattning är det framför kommunala anläggningar och lokaler såsom källare i skolor, parkeringsgarage eller andra liknande anläggningar och lokaler där skyddsrum inte finns som kan vara i fråga. Även Trafikverkets och regionernas anläggningar och lokaler kan vara särskilt intressanta. Enligt utredningen är det en fördel om systemet med skyddade utrymmen i huvudsak utformas genom myndighetsföreskrifter. Kommunen ska som utgångspunkt fatta beslut om inrättande av skyddade utrymmen. Om lokalen ägs av en region eller staten beslutar MSB. Enligt förslaget kan besluten överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Förvaltningsrätten har noterat att utredningen anser att systemet med skyddade utrymmen och omfattningen på detta arbete inte är överblickbart i nuläget. Förslaget bör dock sannolikt inte innebära någon större påverkan för domstolarna.

Karin Granholm

Rådman